

مبانی و مولفه‌های روانشناسی خلاقیت در نقاشی کودکان

مؤلفین:

فرزاد مومنی

جمیله مومنی

حسام خورشیدی

مرضیه سلیمی

راضیه همتی

آذر نعمت الهی

سرشناسه	:	
عنوان و نام پدیدآور	:	مبانی و مولفه‌های روانشناسی خلاقیت در نقاشی کودکان / مولفین فرزاد مومنی ... [و دیگران].
مشخصات نشر	:	تهران: انتشارات برگ و باد، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	:	۱۲۵ ص؛ ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۹۴۰۸۳-۶-۰
وضعیت فهرست‌نویسی	:	فیپا
یادداشت	:	مولفین فرزاد مومنی، جمیله مومنی، حسام خورشیدی، مرضیه سلیمی، راضیه همتی، آذر نعمت الهی.
یادداشت	:	کتابنامه.
موضوع	:	نقاشی و نقاشی‌های کودکان - جنبه‌های روان‌شناسی Children's drawings- Psychological aspects خلاقیت در کودکان Creative ability in children
شناسه افزوده	:	مومنی فرزاد ۱۴۵۵
رده‌بندی کنگره	:	BF ۷۲۳
رده‌بندی دیویی	:	۱۵۵/۴
شماره کتاب‌شناسی ملی	:	۸۷۷۲۱۴۹
وضعیت رکورد	:	فیپا

مبانی و مولفه‌های روانشناسی خلاقیت در نقاشی کودکان

✍ مولفین: فرزاد مومنی، جمیله مومنی، حسام خورشیدی، مرضیه سلیمی، راضیه
همتی، آذر نعمت الهی

✍ ناشر

برگ و باد

✍ شمارگان

۵۰۰ نسخه

✍ نوبت چاپ

اول ۱۴۰۰

✍ قیمت

۶۰۰۰۰ تومان

ISBN:978-622-94083-6-0

مرکز فروش کتاب:

۰۲۱۷۷۰۷۳۴۷۶ - ۰۹۱۹۶۰۱۱۵۴۲

ardavantaghva@gmail.com

«حق چاپ و انتشار محفوظ و مخصوص نشر برگ و باد است.»

هر گونه اقتباس و استفاده از این اثر، مشروط به دریافت اجازه‌ی کتبی از ناشر است.»

فهرست مطالب

۱	پیشگفتار.....
۳	فصل اول: نقاشی چیست؟.....
۴	جدیت در نگاه به نقاشی کودکان.....
۵	هدف‌های آموزش هنر به کودکان.....
۵	مهیا ساختن کودک برای شناخت.....
۶	آشنایی کودک با خود.....
۶	سرگرم کردن کودک و لذت بخشیدن به او.....
۷	علاقه‌مند کردن کودک به مطالعه و کنجکاوی در زندگی.....
۷	هدف از آموزش پیش‌دبستانی.....
۸	ویژگی‌های مربی هنر.....
۸	عشق و علاقه به کودک.....
۹	برخورداری از توانایی‌های ذهنی، جسمی و روانی.....
۱۳	ویژگی‌های کلاس هنر.....
۱۴	فواید مطالعه نقاشی کودکان.....
۱۵	مطالعات انجام شده در مورد نقاشی کودک.....
۲۰	نقاشی در واقع بیانگر درون یک کودک است.....
۲۳	فصل دوم: دیدگاه‌های روانشناسی نقاشی.....
۲۳	دیدگاه‌های تکاملی.....
۲۳	نقاشی به مثابه بازی.....
۲۴	تبیین پیازه از نقاشی.....
۲۶	رهیافت‌های بالینی - فرافکنی.....
۲۸	دیدگاه‌های هنرمندانه.....
۲۸	عوامل حسی و یا ادراکی.....

۳۰	هدف بازنمایی
۳۲	تأثیرات اجتماعی
۳۳	نقاشی کودکان جلوه گاه هوش و عواطف کودک
۳۳	نقاشی، به عنوان تست هوشی
۳۴	نقاشی، به عنوان تست شخصیت
۳۷	فصل سوم: تبیین خلاقیت در نقاشی کودکان
۳۸	کودکان چرا و چگونه نقاشی می کنند؟
۴۰	رنگ در نقاشی کودکان چه معنا و مفهومی دارد
۴۱	هدف مطالعه خلاقیت در نقاشی کودکان
۴۵	کودکان به زبان نقاشی با ما سخن می گویند
۴۹	ارتباط کلامی کودک و قدرت سخنوری او کاملاً پیشرفته است
۵۰	اهمیت نمادها در نقاشی
۵۵	فصل چهارم: اصول رشد شناختی کودک و کشیدن نقاشی
۵۶	۱- حرکات عضلانی و اثرگذاری بر روی کاغذ
۶۰	۲- مراحل تکامل خط خطی کردن
۶۳	۳- تکامل خط نگاری در کودکان
۶۳	فواید و ارزش های نقاشی
۶۴	ارزش های بیانی نقاشی
۶۵	نیاز طبیعی در خدمت رشد و تکامل انسان
۶۶	ارزیابی رشد ذهنی کودک و آزمون هوش
۶۸	شناخت و تحلیل مسائل عاطفی و روانی
۶۹	برون ریزی هیجانات و کاستن از تنش های درونی
۷۱	فصل پنجم: مولفه ها و عناصر نقاشی کودکان
۷۲	نقاشی زبان بین المللی کودکان

۷۳.....	آدم، به دنبال تصویر درستی از خود.....
۷۴.....	مثلثی بر فراز یک مربع.....
۷۵.....	همه بچه‌ها درخت می‌کشند.....
۷۵.....	رنگ خورشید مهم‌تر است.....
۷۶.....	نقاشی خانواده.....
۷۷.....	تکامل نقاشی کودک در فرایند رشد از نظر پیاژه.....
۷۷.....	روان‌شناسی رنگ در نقاشی کودک.....
۷۹.....	جنبه تحلیل نقاشی کودکان.....
۸۳.....	نقاشی کودک واکنشی به هستی.....
۸۴.....	تفسیری بر نقاشی کودکان.....
۸۷.....	بررسی فرم در نقاشی کودکان.....
۸۸.....	کودک و نقاشی.....
۸۹.....	معنی در نقاشی کودکان.....
۹۱.....	جنسیت کودکان و نقاشی.....
۹۳.....	زاویه دید در نقاشی کودکان.....
۹۴.....	فرم در نقاشی کودکان.....
۹۶.....	دایره.....
۹۷.....	مربع.....
۹۸.....	مثلث.....
۹۹.....	فصل ششم: نمادشناسی رنگ‌ها در نقاشی
۱۰۱.....	شروع رنگ‌شناسی در کودک.....
۱۰۳.....	کودک و رنگ.....
۱۰۴.....	مراحل تکامل رنگ‌آمیزی.....
۱۰۵.....	تأثیر محیط در رنگ‌آمیزی کودک.....
۱۰۶.....	عوامل درونی مؤثر در انتخاب رنگ.....

پیشگفتار

هنر، شناخت از زندگی به صورت کیفی می‌باشد و منشاء هنر را باید در زندگی شخصی و چگونگی نگاه افراد به زندگی جستجو کرد. از دیگر سو، هنر، خلاقیت و بهره‌وری هوشی رابطه‌ی مستقیمی با یکدیگر دارند. به تصریح جامعه‌شناسان هنر و روان‌شناسان، کودکان ذاتاً هنرمند هستند و آنچه باعث می‌شود آنها به مرور از ذات خویش دور شوند، نحوه‌ی تعلیم و تربیت، روش تدریس و آموزش آنها می‌باشد. مرتبی خوب هنر و آگاه به اصول آموزشی می‌تواند با پرورش استعدادها و کودکان هماهنگ ساختن فعالیت‌های ذهنی و عملی کودکان، پرورش قوه‌ی تخیل و تصور، بسترسازی جهت بیان عواطف و احساسات درونی و مهم‌تر از همه ایجاد شرایط مساعد برای پرورش میل به همکاری با دیگران و برقرار ساختن روابط اجتماعی، از آنان کودکانی مسئولیت‌پذیر و خلاق پرورش دهند.

نقاشی کردن در واقع مجسم کردن و به تصویر کشیدن رویاها و تخیلات و احساسات و حالات درونی کودک است. این نقاشی‌ها در برگیرنده فواید بسیاری است هرچند اکثر والدین به نقاشی‌های کودک شان به چشم خط خطی کردن‌های ساده و یا آثاری برای تکمیل کلکسیون یادگاری‌های کودکی می‌نگرند. بسیاری از روانشناسان و مشاوران کودک معتقدند با تحلیل نقاشی‌های کودکان می‌توان به شناخت و افزایش مهارت‌های شناختی، احساسی و فیزیکی کودک پرداخت.

کودکان معمولاً از سن یک سالگی شروع به نقاشی کشیدن می‌کنند، اهمیت نقاشی از این جهت است که به حقیقت ذاتی اشیا از کلمات بسیار نزدیک تراست و درک آن برخلاف نوشتن به کوشش و دقت زیادی نیاز ندارد. نقاشی می‌تواند در برقراری ارتباط با دنیای بیرون، نقش مهمی ایفا کند، در این کار سه بخش یعنی دست، چشم و مغز فعالیت دارد و آگاهی فضایی آن‌ها را افزایش می‌دهد. نقاشی کشیدن پنجره‌ای به سوی خلاقیت کودکان و شکوفایی احساسات هنری کودکان است. همچنین روانشناسان قادرند تا سرنخ‌هایی از نشانه‌های شخصیتی، احساس و رشد ذهنی کودکان را در میان این نقاشی‌ها پیدا کنند.

نقاشی می‌تواند در برقراری ارتباط با دنیای بیرون، نقش مؤثری داشته باشد. در این کار سه بخش، دست و چشم و مغز فعالیت دارند. در اصل نقاشی کشیدن پنجره‌ای به سوی خلاقیت کودکان و شکوفایی احساسات هنری آنان می‌باشد. در ضمن، روان‌شناسان قادر هستند که سرنخ‌هایی از نشانه‌های شخصیتی، احساس و رشد ذهنی کودکان را در بین نقاشی‌ها جستجو و پیدا نمایند.

با توجه به اهمیتی که موضوع نقاشی در فعالیت، تفکر و یادگیری کودکان دارد، نیاز به خلاقیت بیشتر در این زمینه برای روانشناسان حوزه کودک مطرح است. از این رو در کتاب حاضر به تبیین بحث مهم خلاقیت در نقاشی کودکان پرداخته شده است.

فرزاد مومنی

جمیله مومنی

حسام خورشیدی

مرضیه سلیمی

راضیه همتی

آذر نعمت الهی

زمستان ۱۴۰۰